СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVIII. Ч. 20. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 26-го СІЧНЯ 1950. No. 20. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JANUARY 26, 1950. VOL. LVIII.

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Дер. Америки ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свобода": BErgen 4-0807 / 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — THREE CENTS in the U. S. of America FIVE CENTS Elsewhere

СКЛАДАЙМО НАЦІОНАЛЬНИЙ ДАТОК!

СЕНАТСЬКА КОМІСІЯ ЗА ПОШИРЕННЯ ІМІҐРАЦІЇ ДО 320,000 ОСІБ

Вашингтон, 24 січня. — Сенатська правнича комісія одобрила проєкт адміністрації Трумана, щоб змінити закон для допущення більшого числа іміґрантів зі скитальцями. Теперішній закон, який вигасає 30 червня 1950 р. допускає 205,000 іміґрантів, званих переміщеними особами („діпістами"). З них 124,000 приїхало до Злучених Держав. Новий законопроєкт, який уже прийняла палата репрезентантів в попередній сесії, передбачує збільшення числа нових іміґрантів до 339,000 осіб. Коли б повний сенат прийняв проєкт своєї комісії, тоді різницю між обома проєктами вирівняється на спільній конференції обох палат Конґресу. Найважливіша постанова нового законопроєкту така, що зміняє дату, до якої діпіст може вважатися за кваліфікованого на вїзд до Злучених Держав. Постанова каже, що особи, які опинилися до 1 січня 1949 р. поза Залізною Заслоною і мають інші передбачені кваліфікації, можуть бути допущені до Америки. Теперішній закон вважає за діпістів таких людей, що опинилися на території Німеччини підчас другої світової війни до грудня 1945 р.

АЧЕСОН ЗА ПРОДОВЖЕННЯ ДОПОМОГИ ЧІЯНҐОВІ ДО 1951 РОКУ.

Вашингтон.—Секретар стейту Дін Ачесон вийшов з проєктом перед сенатською комісією закордонних відносин, щоб продовжити до 30 червня 1951 р. ухвалену вже допомогу для китайського націоналістичного уряду під проводом Ґіянґ-Кай-ші. Допомога вартости $106,000,000, має бути дана в матеріялах і грошах і може бути вислана до Формози, де тепер перебуває націоналістичний уряд і решки його армії.

Ачесон теж переконував комісію, що треба взяти під наради уділення допомоги для Південної Кореї, бо це зробить добре враження на азійські країни. Палата відмовила цієї допомоги двома голосами більшости минулого тижня.

ЗАКИД АДВОКАТСЬКОЇ ПАЛАТИ ПРОТИ ПАКТУ ПРО НАРОДОВБИСТВО.

Вашингтон. — Адвокатська Палата Злучених Держав внесла спротив проти одобрення пакту про народовбивство сенатом на тій підставі, що пакт домагається міжнародного суду над виновником, а це може бути підставою до притягнення до міжнародної відповідальности американців, які лінчують ніґрів. Інші групи домагалися ратифікації цього пакту, ухваленого Обєднаними Державами, одначе додали застереження. Джеймс Кері, секретар-скарбник Конґресу Індустріяльних Організацій, домагався швидкої ратифікації, щоб притягнути до відповідальности ті особи, які запроторили до совєтських таборів 11,000,000 людей, перемінили їх на невільників і призначили на повільну смерть при роботах. Переслухання йдуть дальше.

ЗА ПРИЙНЯТТЯ 10,000 ЧУЖИНЦІВ ДО АМЕРИКАНСЬКОЇ АРМІЇ.

Вашингтон. — Генерал Лотон Дж. Колинс, начальник ген. штабу армії, візвав палату репрезентантів одобрити законопроєкт для прийняття 10,000 рекрутів з чужинних націй у віці між 18 до 35 років. Вони мали б бути вишколені на технічних знавців і вживані при розвідчій службі. Після пяти років служби вони були б мали право стати громадянами З.Д.А. У сенаті домагався одобрення такого самого законопроєкту сен. Генрі Кабот Лодж.

КОРАБЕЛЬ З ІМІҐРАНТАМИ ЗАПОВІДЖЕНИЙ НА ЧЕТВЕР.

Ню Йорк.—До причалу при 21 вулиці Вест має приїхати в четвер після півдня корабель Дженерал Дж. Г. МекРей з 1,168 новими іміґрантами, які виїхали з Бремерґафен. Між ними є коло 125 осіб, які їдуть через Злучений Українсько-Американський Допомоговий Комітет. Не є виключене, що з причини мряки, яка запанувала в околиці, корабель спізниться.

ЗАКОН ПРО МІНІМАЛЬНУ ПЛАТНЮ УВИЙШОВ В ЖИТТЯ.

Вашингтон. — В Середу 24 січня увійшов в життя новий закон про мінімальну робітничу заплату, яка має виносити 75 центів від години праці. Постанова не обіймає всіх родів робітників, одначе з неї скористають найменше півтора мільйона осіб. Президент Труман, який побивався за підвишку мінімальної платні з 40 центів на 75 центів, видав комунікат, яким вітає закон, як поступ на шляху до суспільної справедливости.

СКЛАДЕНО СУДЕЙСЬКУ ЛАВУ ДЛЯ ПРОЦЕСУ ПРОТИ СОВЄТСЬКИХ ШПИГІВ.

Ню Йорк. — Після численних зволікань і різнородних правних трюків справа совєтського інженера Валентина Губічева й американки Джудити Коплон, буде розглянена федеральним судом. Вони обоє обвинувачені в шпигунстві на користь Совєтів. Коплон уже засуджена на кару за подібний злочин, за який ставала перед федеральним судом в Вашинґтоні. Тепер вона стає перед судом за шпигунство на спілку з Губічевом. У вівторок складено судейську лаву присяжних суддів, які мають видати рішення, чи підсудні винуваті закинених їм злочинів. Лава складена по половині з мужчин і жінок. Губічева боронить адвокат Абрагам Л. Померанц, панну Коплон її давніший адвокат, Арчібалд Палмер. Розправу веде суддя Сильвестер Райен.

ЗАКЛИК

УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ АМЕРИКИ

Остання світова війна завдала українському народові нові важкі удари та принесла глибоке й болюче розчарування. Український народ залишився й надалі у важкій неволі московської комуністичної диктатури, не зважаючи на мільйонові криваві жертви, зложені на вівтарі національно-державного визволення. Проте український народ не припинив своїх визвольних змагань і веде дальше завзяту боротьбу з жорстоким червоним наїздником. Ця геройська боротьба викликує подив і зєднує йому симпатії серед усіх вільних демократичних народів. Всіх українців, що розсіяні по вільних від комуністичного терору країнах і континентах світу, оці симпатії наповнюють гордістю та щирим бажанням допомоги.

Американські українці все були перенятi глибоким почуттям обовязку допомагати визвольним змаганням старої батьківщини. Вони орґанізували свою допомогу в ріжних видах а в тім і в грошевих фондах на численні потреби старого краю. Знаючи, що особливо тепер, у найважчі для українського народу часи, така допомога найбільше потрібна, четвертий Конґрес Американських Українців, який відбувся в днях 5-6 листопада 1949 р. у Вашинґтоні рішив створити один збірковий **Український Народний Фонд** на всі важливі потреби українського національного життя. Бюджет цього фонду на 1950 рік устійнений у висоті $250,000.00. Із нього будуть приділювані відповідні дотації на такі цілі:

а) політично-визвольні, б) культурно-наукові і в) переселенчо-гуманітарні.

Четвертий Конґрес Американських Українців доручив вибраному ним Конґресовому Комітетові провести в життя постанову про збірку Українського Народного Фонду.

Проголошуючи цим загальну збірку на Український Народний Фонд за 1950 рік, Український Конґресовий Комітет подає до відома:

1. Український Народний Фонд складається з Національного датку та інших принагідних збірок. Національний даток повинен вплатити щороку кожний свідомий українець і українка від 18-го року життя, які мають самостійний заробіток.

2. Три роди Національного датку:

А) По $10.00 (десять) дають одноразово всі ті громадяни, які від своїх прибутків не платять федерального доходового податку. Хто сплачує цей даток місячними ратами, той платить $12 річно.

Б) По $25 (двадцятпять) річно дають ті, що є самітними і мають пересічний прибуток робітника.

В) По $50 (пятдесять) річно дають бизнесмени, професіоналісти та особи з більшими ніж пересічними заробітками.

3. Жертвенні громадяни можуть складати на Український Народний Фонд і більші датки від наміченних. Український Конґресовий Комітет не має змоги провірювати прибутки поодиноких громадян і тому залишає сумлінню кождого рішати про те, який із намічених датків підходить до його матеріяльної спроможности.

4. Національний даток складають добровільно всі ті українці та українки, які почувають себе членами української національної спільноти в ЗДА і сприяють державно-визвольним змаганням українського народу.

5. Зібраний Український Народний Фонд буде розділюваний на підставі осягненого порозуміння між провідними американсько-українськими організаціями. За правильним розподілом фонду на національні потреби буде доглядати Кураторія Українського Народного Фонду. Вона зложена з двох представників і фінансового референта Українського Конґресового Комітету та з представників — по одному — від усіх тих американсько-українських установ, які репрезентують поодинокі ділянки національного життя та користатимуть із Фонду.

6. Національний даток за 1950 рік треба вплачувати безпосередньо до Українського Конґресового Комітету, або за посередництвом Відділів УКК, або через окремо уповноважених до того колекторів, за відповідними посвідками.

7. Деякі українські організації переводили в січні 1950 р. з нагоди Різдва за згодою УКК збірки на коляду ще по старій системі. Від 1. лютого 1950 р. всі ті збірки будуть входити до Українського Народного Фонду.

8. Імена жертводавців, що зложили Національний даток або пожертви на Український Народний Фонд, будуть оголошені в українській пресі.

АМЕРИКАНСЬКІ УКРАЇНЦІ!

З уваги на конечні та невідкличні потреби українського національного життя та на теперішні виїмково складні політичні відносини в світі, Український Конґресовий Комітет закликає весь український загал в Злучених Державах Америки до солідарного виконування цього обовязку. Всі американсько-українські установи, що стоять на українських незалежницьких позиціях, повинні взяти активну участь в підготові та збиранні Національного датку до Українського Народного Фонду.

Незабуваймо про стару правду, що на загальні народні цілі „подвійно дає, хто зараз дає". Перед нами є великі справи, яких не можна лишити неполагодженими, є пекучі потреби, яких не можна лишити незаспокоєними, якщо в нас є поважне та щире бажання допомогти українським визвольним змаганням.

Щасти нам Боже до великого діла!

В Ню Йорку дня 17. січня 1950.

УКРАЇНСЬКИЙ КОНҐРЕСОВИЙ КОМІТЕТ АМЕРИКИ:

Голова: **Проф. Лев Добрянський.** Заступники голови: **Дмитро Галичин, д-р Л. Цеґельський, М. Дуткевич, О. Лотоцька, М. Ветухів.** Касієр: **Йосиф Лисогір.** Секретарка: **Ева Піддубчишин.** Політична Комісія: **С. Ярема,** Екзекутивний Директор, **Г. Білинський, д-р М. Чубатий, К. Дацько, д-р А. Грановський, Б. Катамай, д-р Р. Кришталський, д-р Д. Квітковський, д-р Л. Мишуга, В. Мудрий, д-р Р. Смаль-Стоцький, А. Штефан.** Контрольна Комісія: **Е. Роґач, І. Іванчук, П. Ковалів, М. Леськів, Н. Гаврилко.** Рада: **В. Бакад, Ф. Демян, В. Довгань, І. Дужанський, Б. Гарасимович, М. Комічак, С. Коцюба, С. Куропась, А. Левкут, А. Маланчук, Анна Настюк, Тереска Новенче, В. Омельченко, Р. Пристай, Д. Шмагала, Д. Слободян, В. Волянський.**

ВІЛЬНЕ ГОСПОДАРСТВО ГОЛОВНИМ ВИБОРЧИМ АРҐУМЕНТОМ БРИТ. КОНСЕРВАТИСТІВ

Лондон, 25 січня. — Британські консервативсти, з Винстоном Чорчилем на чолі, поставили привернення вільного господарства в країні як головний арґумент в своїй передвиборчій кампанії. В тільки що проголошеній, з нагоди недалеких виборів, програмовій декляраціі консервативсти обіцюють виборцям зменшення урядових видатків і тим самим зменшення податків, забезпечення повного затруднення, „вдержання і поліпшення" соціяльного забезпечення, припинення ухваленої вже але ще не здійсненої націоналізації залізної і стальної індустрії, децентралізацію і реорганізацію на локальній базі націоналізованих вже вуглільної індустрії та залізниці та цілий ряд інших змін і полекш. Лейбуристи проголосили свій виборчий маніфест вже раніше і в ньому обіцюють дальшу націоналізацію великої промисловости та дальше здійснювання своєї соціялістичної програми.

ЗАХІДНО-НІМЕЦЬКИЙ УРЯД ПРОТИ НАЦІОНАЛІЗМУ.

Франкфурт, 25 січня. — Уряд Західно-Німецької Федеративної Республіки звернувся вчора до всього німецького народу, закликаючи його протиставитись всім проявам націоналізму, де й як він не виявлявся б. Урядовий комунікат, підписаний канцлером Конрадом Аденауером, осуджує теж недавню націоналістичну заяву двох міністрів. В комунікаті зокрема 'остерігається німців перед будь-якими виступами в справі Саарщини, стверджуючи при цій нагоді спільноту німецької і західно-европейської долі. „Уряд погоджується, що треба зробити все можливе аби німецький нарід усвідомив собі, що його майбутність є ідентична з майбутністю Західної Европи та що всі прояви націоналізму, які тут і там виступають, мусять зустрічати рішучий опір" — говориться в комунікаті.

ЗАПОВІДАЮТЬ АМЕРИКАНСЬКО-БРИТАНСЬКИЙ ДОГОВІР В СПРАВІ ЗБРОЇ.

Лондон, 25 січня. — З поінформованих джерел заповідають, що вже правдоподібно з кінцем цього тижня у Вашинґтоні буде підписаний американсько - британський договір, в справі постачання Британії американської зброї в рямках Атлантійського пакту. Договір м.і. передбачує доставу Британії поверх 70 суперфортець Б-29 та відповідну кількість дуже потрібних Британії сирих матеріялів.

ЗНОВУ ПЕРЕРВАНО НАРАДИ В СПРАВІ АВСТРІЇ

Лондон, 25 січня. — Заступники міністрів закордонних справ чотирьох великодержав відновили тут вчора свої наради в справі мирового договору з Австрією здавалося б тільки на те, щоб їх знову перервати та відложити до 15-го лютого. Наради перервано, бо совєтський представник відмовився переломити „мертву точку" своїх домагань, що були досі головною перешкодою в нарадах.

ПЕРЕСЛІДУВАННЯ ЦЕРКВИ В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ.

Прага, 25 січня. — Не зважаючи на всі уступки і компроміси католицької ієрархії і священства, переслідування церкви комуністами не тільки не припинено, але з цілою силою продовжується. З високих церковних джерел тут висловлено думку, що протягом найближчого часу в комуністичних вязницях готово опинитися більшість „добрих і вірних священиків". З усіх 7,000 священиків тепер вже увязнено поверх 300 і арешти кожного дня продовжуються. Священиків арештується найчастіше за те, що читали в церквах пастирське послання своїх єпископів, яке комуністичний уряд проголосив нелеґальним, або відмовилися підписати урядову присягу вірности без встановлених єпископатом застережень.

ІТАЛІЙСЬКІ СОЦІЯЛІСТИ ПРИСТУПИЛИ ДО УРЯДОВІ КОАЛІЦІЇ.

Рим, 25 січня. — Після довгих переговорів, праве крило італійської соціялістичної партії остаточно погодилося приступити до урядової коаліції, що уможливить вже швидке полагодження урядової кризі. Коаліцію мали б творити християнські демократи, републіканці і соціялісти. Після успішного завершення своїх переговорів з представниками згаданих партій, призначений знову премієром Альціде де Ґаспері мав би вже вьогодні зголосити президентові країни свою готовість створити новий уряд.

ІНДОНЕЗЦІ ОБВИНУВАЧУЮТЬ ГОЛЯНДІЮ В ДОПОМОЗІ ПАРТИЗАНАМ.

Якарта (Батавія), 25 січня. — Уряд Злучених Держав Індонезії обвинувачує Голяндію, що вона посередньо допомагає місцевим партизанам, якими командує бувший офіцер голяндської армії, сотник Вестерлінґ. Замість вимаганого признання цеї партизанської „армії королеви Справедливости" реґулярним військом, індонезький уряд видав наказ про негайний арешт її команданта.

ДЖЕСУП ЗАПЕВНЯЄ ФИЛИПІНАМ АМЕРИКАНСЬКУ ДОПОМОГУ.

Маніля, 25 січня. — Американський подорожуючий амбасадор, Филип Джесуп, запевнив вчора филипинців, що ту країну Злучені Держави вважають „виставовим вікном демократії" в Азії і продовжуватимуть давати їй всю можливу допомогу, без огляду на дальший розвиток подій та уклад сил в Азії. З Филипин Джесуп виїхав до Індо-Китаю, який вважається „гарячим місцем" в азійській „холодній війні".

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ФОНД

Ми, американські українці, що хочемо далі жити повним життям, свідомі цього, що жити, значить постійно діяти і творити, пам'ятаючи на Бога й дорогі нашому серцю ідеали. Допомога „старому" краєві й журба за його долю були завжди першими нашими завданнями у кожночасній програмі нашої ідейної праці. Визвольні змагання України завжди піднімали наш дух і додавали нам свіжого завзяття в кожній акції, спрямованій на допомогу українському народові добитись своєї рідної держави: вільної, самостійної й демократичної. Кожна наша нова публікація в англійській мові про історичне минуле України, чи про культурні осяги українського народу, наповняла нас гордощами, що прикладаємо рук до цього, щоб 500 мільйонів людей, що говорять англійською мовою, мали нагоду пізнати, хто ми, чиї сини, та за що закутий нарід, з якої крови походимо й хто загарбав і поневолив країну, з якої ми вийшли. Так воно в нас досі було й так далі повинно бути, бо живемо далі тими самими ідеалами, а вони ще й досі не здійснились.

Але так є, що дальший наш розмах щось гальмує, і то не зважаючи на величезне збільшення тутешніх старших і молодших ідейних сил, та на те, що маємо поважну кількість висококваліфікованих людей, що прибули до нас з Европи. Гальмує розмах нашої праці брак матеріяльних засобів. Це загально відома справа. Тому не диво, що Четвертий Конгрес Американських Українців, що відбувся минулої осени в Вашінгтоні, застановлявся над нею, а шукаючи заради на це недомагання, прийшов до висновку, що в нашому громадянстві треба перевести радикальну зміну в цілій громадській збірковій акції на загально-народні цілі. Так зродилась постанова про створення Українського Народного Фонду, про який говориться обширніше в відозві Українського Конгресового Комітету, що її містимо на перщій стороні. Цей Народний Фонд — як бачимо — обіймає три найважніші ділянки нашої народньої праці: політичну, культурну і гуманітарну, а в тих ділянках вміщається те найважніше, до чого всі ми прямуємо, коли говоримо про наші ідейні цілі.

Український Народний Фонд — як сповіщає відозва УККомітету — спирається в першу чергу на Національному даткові. Це є те головне, на що треба нашому громадянству звернути увагу. Це є те нове, на якому побудована ціла схема Українського Народного Фонду. Національний даток заважить на цьому, чи та величезна праця, політична, культурна й гуманітарна, виконання якої наше громадянство домагається, буде виконана вцілості, частинно, чи може зовсім ні, як думати про працю серіозну, закроєну на великі й широкі розміри.

Отсе нам — віз і перевіз. Маємо пропозицію, яку можемо приняти або відкинути, яку можемо виконати повністю, або її собі злегковажити. Від цього, як поступимо, буде багато залежати, якою буде наша дальша праця і який буде її остаточний вислід. Маємо рішатись у часі, який є епохальним як для країни, в якій живемо, так і для цілого світу, а з ним і для українського народу в Европі. Наш політичний розум, гаряче наше серце й глибина наших ідеалів, покажуть себе у тому, як ми поставимось до проголошеного УККомітетом Українського Народного Фонду і як щиро та щедро будемо складати Національний даток.

Віримо, що наш добровільний обов'язок сповнимо, чесно й достойно.

ПРАЦЯ НАД ОБОРОНОЮ

У Вашінгтоні відбулися наради всіх провідних військовиків при співучасти президента Трумана в справі оцінки нових родів зброї. Вони потверджують вісті про існування такої групи найбільше компетентних осіб, яка має на меті слідити за воєнними винаходами й оцінювати їхню вартість для оборони країни.

Про таку працю над „фронтовою обороною" подає жмут інформацій знавець військових і воєнних справ, Генсон Болдвін. Він каже, що останніми місяцями можна замітити дві події в розвитку оборони. Одна — це реорганізація Ради Дослідів і Розвитку, а друга це звіт, складений групою Оцінки Системи Зброї з найновіших важливих стратегічних бомбардувань.

Реорганізація Ради Дослідів і Розвитку полягає в тому, що на її чолі станув капітан Арлі А. Борк, який восени був важливим свідком на тайнім засіданні палатної комісії збройних сил. Болдвін вважає капітана Борка дуже цінною особою і привязує велику вагу до його назначення на цей пост. Він присвячує доволі багато місця для пригадки, що після згаданого переслухання в комісії, його усунули з лісти для авансів, хоч йому пророкували, що він стане віце-адміралом. Тепер президент поставив його імя між тими, які дістануть вищу рангу.

Група Оцінки Системи Зброї це є нова комісія в департаменті оборони, на чолі якої стоїть лютенант-генерал Дж. Е. Голл, як директор. У підручнику цієї групи сказано, що вона має складатися з найспосібніших професійних умів, як військовиків, так і науковців, і вона має оцінювати та аналізувати теперішні й майбутні системи зброї для її придатности серед майбутніх умов воювання. Ця група має послугуватися найновішими методами аналізи, які тільки можна втримати. Саме з огляду на таке завдання групи, вона може мати вплив на воєнне плянування в кожній стадії, від вирішування аж до виробу зброї й оцінки вислідів боїв.

Група Оцінки невелика, бо обіймає всього тільки 50 осіб. Між ними є 14 науковців і 16 військовиків, які переводять аналізу, а інші стоять в порозумінні з такими ж групами Оцінки в кількох інших військових організаціях.

Саме тому, що тут ідеться про найменші подробиці з фахового знання, повстають у праці в оцінці й дослідах спори, яких суть не легко зрозуміти і тому їх не оприлюднюється. Це вказує теж на велетенські труднощі при зводженні докупи різних звітів і проєктів над сотнями різнородних родів зброї та над їхнім пристосуванням. З цілої маси цифр, відомостей, спостережень, можна скласти „основну відповідь" для Спільного Штабу начальників поодиноких штабів, а з неї робиться щойно витяг для вжитку Конгресу.

З фактів, які дійшли до прилюдного відома Болдвін робить загадочний висновок, що Група Оцінки Системи Зброї дістане незабаром нагоду для виявлення своєї праці. Це пробуватимуть нові роди зброї.

Політика і стратегія будучої війни

У столітті атомової енергії, та ще при наявности тоталітарної комуністичної держави, що має свій центр у Москві, мир не стоїть на твердих ногах. Стан миру після другої світової війни має дивну назву — „Холодна війна". В цих обставинах перехід від „холоду" до „тепла" буде означати справжню „гарячу" війну.

Коли б, на нещастя людства, вибухла третя світова війна, то вона розміром спустошення і безогляднісю далеко перевищить попередні війни. Окрім того ця війна пішла б зовсім іншими шляхами ніж це було в першій і другій світових війнах.

Обороною для Росії в війнах були її великі простори. В цих просторах загинула армія Наполеона І. р. 1812. Ці ж простори і бездоріжжя спинили рух армії Гітлера на Схід.

Кожна стратегія (воєнний плян) має головне завдання: знищити живу силу противника і зруйнувати його господарські та політичні центри. Чи можуть армії европейських держав, разом з американськими воєнними засобами, знищити живу силу советської держави? На це, так, як є сьогодні, треба відповісти негативно, Сталін може послати проти Европи 500 дивізій, а найсильніша армія на европейському континенті — французька, може виставити лише 5 модерно озброєних дивізій. Про сили Норвегії, Данії, Італії, Бельгії, Голяндії та Еспанії не можна поважно говорити. Тому серед цих народів нема думки про війну проти Росії, вони тільки думають про оборону. Але чи є надія навіть на оборону? Французи з гумором, забарвленим смутком, кажуть: „Здається, американці будуть боронити лінію Райну".

Само собою, в цих обставинах спосіб оборони і натиску на Советську державу мусить виробляти той, що має реальну силу. Мірятися силою з Советською державою могли б тільки — Злучені Держави Америки та Велика Британія з своїми домініями. Ці держави могли б вибрати для себе такі позиції, які дали б їм запоруку скорого знищення бойової сили Советського Союзу та советської воєнної індустрії.

Для сучасної війни рішальну ролю грає нафта. Без газоліни не літають аероплини і не їдуть панцерники. Советський Союз має головні свої джерела нафти на Кавказі і в Румунії (Плоешті). Доступити до цих нафтових центрів було б найлекше з Туреччини та з Персії. Дійти до Кавказу і до Уралу з Европи було б тяжко. Значно ближче з Азії. Бо коли б Сталінові зруйнувати нафтову та іншу промисловість його аеропляни перестали б літати і панцерні дивізії, послані для здобування Західної Европи, мусять вертатися назад пішки.

В Західній Европі відповідальні політичні діячі розуміють добре, що американцям може навіть бути неможливим дати таку допомогу, щоб при всяких обставинах можна було обороняти Західну Европу перед советськими арміями. Тому, напр. німці числяться з можливістю окупації цілої Німеччини советськими арміями. Німецькі політики є тої думки, що краще пустити советське військо без бою на свою територію, ніж довести край до повної руїни і спустошення. Чи за цим прикладом не піде, також Франція? 1940 року Франція з цих мотивів — збереження біологічної сили народу — пішла на капітуляцію перед Гітлером... Досвід другої світової війни, як свого часу війни Наполеона І., показує, що опанування Европи ще не рішає висліду війни. Третя світова війна мала б фронти і удари в цілому світі. Цю війну виграє та держава, що має більші матеріяльні засоби і центри, недосяжні для ворога. І при найліпшому ракетовому летунстві Москва не могла б знищити Америки. Але летунство Америки, що перебуває в Европі та в Азії, може легко досягнути Москву та інші советські центри. Тільки розуміння цієї небезпеки примушує Сталіна ще далі не виходити з меж „холодної війни".

Т. С.

„ОСТ" І КОНҐО

Математично - географічний отвертий лист до Юрія Шереха та інших друзів в не Україні сущих.

Дорогий Друже!

У мене на столі Ваш лист з Мюнхену. Між іншим у ньому значиться: „А головне — мусите писати „Оста" далі... Киньте все, продайте жінку і дітей сидіть напівголодний, а „Ост" пишіть, не лінуйтеся. Все пройде, все мине, а це мусить бути".

Маю й інші листи подібного наставлення. 4,000 примірників першого тому тієї книги, що разом з нашими людьми розвіялися на всі вітри світу, поволі пчинають себе нагадувати та вимагати завершення початого діла. „Коли буде том другий „Осту"?" „Чи пишете далі „Ост"?" „Чув, що вже вийшов другий том „Осту". Де можна його дістати?" „То дурне, що про нього хтось там написав дурниці"... І таке інше.

Розуміється, що перерва між першою і другою явою цієї дії завелика і тому вимагається пояснення. Всім зокрема не маю змоги цього зробити, тому хай ще раз потерплять ті, що звикли з мене кепкувати, коли я ще раз подразню їх величність кращеснайство і напишу цей свій лист.

Що це таке той самий „Ост"? Є то передовсім книга, якої перший том обіймає 584 сторінки. Помножте то на три і дістанете справжню суму 1750 стор. — річ, що багатьох наперед робить непритомними, або злими. Але це лише для читача їх, тих сторінок, стільки. Для автора їх у три з гаком рази більше, а це значить приблизну суму 5250 сторінок. Переведім це на звичайну бюрову роботу. З кожної сторінки вийде пересічно дві з половиною справи. Разом це дасть 12-15 тисяч справ. Переведіть це тепер на робочі години маючи на увазі одну голову і дві руки. А до всього, коли ті години не оплачуються, а ще до всього, коли все таки засоби на таке знайти мусяться, що вимагає нове і нове писання такого, що дасть засоби і в остаточному, коли кожна і та найменша деталь такої праці вимагає великого вкладу мислі, нервів і знання.

А як є з моральною атмосферою праці? „На що взагалі звертати увагу на „суд глупця", каже один друг і це стара істина. Але бувають ситуації, коли саме ці поняття переростають всі інші і тоді творіться атмосфера задухи. Не стає потрібного для дихання повітря. Ви ж бачите, що довкруги нас зникає саме поняття „книга", не кажучи вже про її суттєвий зміст і об'єктивну вартість. Сервантес писав свого „Дон Кіхота" у вязниці. Сотні борзописців памфлетизму супроводжували творчість Бальзака. Але навіть Сервантес у своєму шістнадцятому столітті знайшов видавця для твору, якому тодішні кращеснавці не пророчили цінкого майбутнього. Що робив би той Сервантес, коли б він був українцем і жив у половині двадцятого століття? Бальзак міг на своїх памфлетистів дивитися з висоти неба, бо десятки видавництв і сотні тисяч читачів щодня і на всіх мовах чекали на його працю. Наш же письменник має борзописців-скалозубів більш ніж треба, але не має ні видавця ні читача. Від такого починає пісніти душа, а в печінку влазять болі подібні на біль від опечення. Це значить, що щось там горить і згоряє і тоді людина іноді думає, чи не краще, наприклад, зробив також еміґрант, Стефан Цвайг, покликавши на допомогу кулю?

Один з рецензентів „Оста", а саме Гр. Шевчук, помітив, що „Ост" належить до того роду літературної творчости, який французи звуть „роман-ріка". Багатьом нічого не каже, але тут не місце давати сентенції цього поняття. Тут силоміць напрошуються деякі аналогії з ним і хочемо впоратись. Міколись, зі захопленням читали про різні відкриття різних Америк на землі, а між ними про відкриття ріки Конґо. Зробив це, як відомо, американець Генрі Стенлі десь у сімдесятих роках минулого століття. Це звучить парадоксально, бо ж хіба можна рівняти 4,600 кільометрів ріки Конґо в Африці до 5,250 сторінок українського ріки-роману на еміграції? Але коли б так хоч один з наших численних памфлетистів та хоч раз спробував написати не 5,250 сторінок роману, а всього 250, то він би погодився зо мною, що між тими різними речами все таки існує цілком жива подібність. Інша річ, що візьмі, скажемо, українець пішов би аж до Африки відкривати якесь там Конґо. Та ще таке довге. Або який з борзописців нашого „гумору" та й захотів писати ріку-роман. Він його навіть не може прочитати. Але таки допустімо і це... Так само, як Стенлі брав приступом кожний кільометер ріки у Африці, так само наш романіст мусить брати приступом кожну сторінку ріки-роману на еміграції. На кшталт ті самі гори, які треба перейти пішки, ті самі праліси, які треба прорубувати, ті самі хмари

(Докінчення зі стор. 2-гої).

Copyright by the Author.

3)

Шульце поглянув на ручний годинник з масивного золота.

— Літак до Варшави відлітає за три години...

Шеф задоволено потер руки.

— Знаменито. До помочі додам вам Курца. Він багато їздив по Сході, знає непогано тамошні мови, — це вам стане напевне в пригоді. До того ж він непогано знається на шлюсарстві... — і шеф злословно засміявся.

— Еге ж, — прикліпнув з признанням повіками Шульце.

— Влом до гамбурського банку „Т-ва для експорту оселедців" сім років тому був майстерштиком!

— Отже бачите — корисна людина. Тепер він у нас працює для спеціяльних доручень. Його мрією завжди було працювати колись з вами, пане Шульце. Думаю, що не будете ним розчаровані.

Шеф устав.

— До побачення і бажаю вам успіхів! Десять хвилин перед відїздом літака Курц буде на вас чекати на летовищі, вже з білетами. У Львові застанете Бахеса, — спритна людина і знає, що і коли на часі! Проте, треба щоб ви всім покерували особисто. А втім, інструкції скажу вам списати і пришлю також.

Шульце хвацько підвівся. Робота йому припадала до вподоби, передбачувані труднощі додавали йому ще більше охоти. Він завжди вважав свій фах спортом свого ума, перевіркою його спритности. Він без поспіху попращався і вийшов, щоб приготуватись до подорожі.

Панна Мюллер, що ввійшла незабаром, могла дивуватися, як швидко змінився на краще настрій її шефа.

— Чи не вип'єте зі мною чогось доброго? — спитав він її, витягаючи з бюрка пляшку з трьома зірками і затираючи руки.

Панна Мюллер, для якої її шеф був потаємною мрією, охоче погодилася.

РОЗДІЛ ДРУГИЙ

Ганка нудиться. — Читач запізнається ближче з цією гарною дівчиною. — Несподіваний приїзд. — Мрії Ганки обіцюють здійснитися. — Розмова з Матвієвою. — Зустріч з Романом.

Ганка Вишницька відклала з неохотою книжку набік. І чого ті французи не пишуть! Вона почала читати котрийсь роман Колетти і, не дочитавши до половини, сердечно занудилася. Любов француженки до кітки видалася їй просто неповажною, *смішною*. —

„Чорт-зна що, — думала вона, — ті французи сьогодні вигадують, щоб тільки знайти щось нове для своїх знуджених рентієрських нервів"!... Постановила книжки далі не читати. Але що робити?

Після обіду думала вона перебути час з книжкою на канапі, аж до години шостої. Тоді умовилася йти з Романом Жученком у кіно. Зустрічі їхні бували тепер досить рідкі й доривкові. Захоплений лабораторною роботою, Роман не знаходив для неї стільки часу, скільки, думала вона, він повинен би їй віддавати. Вона співчувала Романові, *мала* повну свідомість важливости його праці, була навіть горда тим, що її Роман вибється своїм винаходом понад загал тих людей, що вона їх знала, а проте вона, як кожна жінка, була на дні душі трошки самолюбна *щодо* особистого щастя. Вона не мала нічого проти того, щоб Роман замикався від ранку до вечора в своїй робітні, та ще й з тією смішною Мартою, своєю помічницею - лаборанткою, щоб він нерадо приймав її відвідини саме в розгарі своєї праці, — але вона, Ганка, хотіла й вимагала, щоб, побіч своїх занять, він знаходив час також і для неї — своєї нареченої, щоб бодай раз на день вони могли зустрітися і бути самі з собою... Тимчасом Роман деколи так захоплювався своїми експериментами, що відволікав зустріч, відкладав їх на все пізнішу годину, а нераз уже бувало й таке, що переносив їх на інший день. Для зручности, він навіть казав закласти в її помешканні телефон. Це було вигідно — щодня перекинутись, звичайно вранці і побіжно пору, кількома словами, але ж Роман використовував телефон і для згаданого відволікування зустрічів. І це її нервувало, — при всьому зрозумінні, що Роман робить корисну й потрібну роботу, що від її успіху в багатьому залежить їх майбутнє, і що вона на його місці поступила б, певне, так само...

Все таки телефон став для неї наче живою істотою. Щоб Романові не перешкоджати, намагалася вона телефону зі свого боку не надуживати. Затим тим більше, тим пристрашніше почала вона очікувати дзвінка від нього. Навіть тоді, коли не було поміж ними ніяких важливих справ до переповідження, сам звук так добре знайомого голосу в телефоні заспокоював всю її істоту на деякий час, на те, щоб незабаром вичікувати того самого — із ще більшою нетерплячкою...

Одного дня Ганка себе просто приловила на спостереженні, що її життя пливе, властиво, від телефону до телефону від Романа. Але зайняти себе чим іншим вона не мала сили.

Безділля на канапі Ганці надокучило. Вона поглянула на мармуровий годинник, що стояв на бібліотечній шафі. Тільки пів на п'яту... Скільки ще часу! Проте вона піднялася і підійшла до вікна. Війнуло на неї від замкового парку запахом розквітлих каштанів — це ж був кінець травня, весняна днина у всій своїй пишноті. Пригадавши це, їй стало чомусь іще сумніше через те, що вона така самотня. Безперечно, вона не була надто сантиментальна — на це її ж *надто* встигло загартувати життя, але такий був чомусь настрій, що находив сам від себе на її душу. А втім, до самотности вона навіть привикла. Втративши рано батьків, вона, аж до закінчення гімназії, жила під доглядом своєї *тітки* Стефи, добродушної жінки, вдови по банковому урядовці. Тітка померла незадово після того, як Ганка закінчила школу. Ганка залишилася майже без ніякої рідні. Десь там, на провінції, були ще далекі свояки, з якими вона майже ніколи не бачилася, та ще в Білгороді був дядько Еміліян, званий у родині вуйком Мільком. Його навіть не пам'ятає, бо він виїхав і жив закордоном — ще тоді, коли їй було всього три роки.

(Дальше буде).

Запорожці в Америці та їхній оборонець о. Агапій Гончаренко

З історичних праць наших істориків — проф. Грушевського, проф. Дорошенка, М. Аркаса, врешті загально-відомого історика Запоріжжя — проф. Д. І. Яворницького, знаємо, що запорожці після зруйнования Січі осідали в інших місцевостях Південної України та поза її межами, але також в Европі.

І так після переходу запорожців у 1709 р. на бік шведів, Січ[1]) була зруйнована, а в 1712-28 роках запоріжці стояли кошем на долішньому Дніпрі в Олешках, проти теперішнього Херсону.

Коли ж весною 1728 р. скинено кошового отамана Костя Гордієнка, запеклого ворога царату, й гору взяла партія, що стояла за порозумінням, запорожці пересунулись ближче царських кордонів. З історичних праць князя Пишецького й протоієрея Григорія Кременського[2]) знаємо, що після Олешок Січ перейшла в балку Каменку, на річці тієї ж назви, що впадала в Дніпро з правого боку. Тут перебувала вона до часу, коли запорожці, залишивши кримсько-турецьке володіння, в 1734 р. знову перейшли під царську руку.

В році 1740 одержали запорожці в своє володіння широкий край, який турки відступили царській імперії після замирення, і цей край дістав окрему назву „Вольностей Війська Запорозького". Він обіймав увесь простір пізнішої Катеринославської і Херсонської губерній, трьох повітів Херсонської губернії, а навіть охоплював деякі прикордонні землі Тавріі та Харківщини.

Центр Запоріжжя, де скупчувалося головне життя Січі напередодні її зруйнування Катериною II. 1775 р. і взагалі в цілий час, був між річками Підпільною і Базавлуком, що тоді ділив Козацьку паланку від Інгульської, а пізніше Катеринославську губернію від Херсонської.

Після ж другого зруйнування царатом Запорізької Січі в 1775 р. частина запорожців піддалася, а частині пощастило втікти за Дунай. Турецький султан прийняв їх під свою опіку та віддав їм на поселення гирло Дунаю, себто його дельту з островами.

Коли ж Задунайську Січ спалили некрасівці[3]), султан, що прихилювався до них, звелів запорожцям пересунутись далі по Дунаю, на лінію Сілістерія—Рущук. Невдоволені з цього запорожці під впливом австрійських агентів покинули в 1785 р. дельту Дунаю і виселилися в кількості 8000 до Банату (поміж містом Зентою на р. Тисі й Панчовою на Дунаї). Алеж й там не всиділися та згодом, покинувши Банат, повертаються назад у 1811-12 р.р. в Добруджу до своїх земляків, що тут мали свою Січ. Зараз же і віддячилися некрасівцям: спільними силами захопили Дунавець, вирізали місто Тульчу й некрасівці розбіглись. Турецький уряд примирився з тим, що сталось та переселив некрасівців на острів Майнос на Мраморному морі, розселивши частину їх і в Малій Азії. А над притокою Дунаю Дунавцем запорожці заснували біля міста Дунавця свою Січ, яка мала так само, як і над Дніпром, 38 куренів.

Поява Задунайської Січі викликала з боку царського уряду якоїсь противаги, щоб паралізувати її привабливість для українського населення. Тому вже за рік, у 1776 р. по скасуванні Запорозької Січі, оповіщено про формування двох так званих пікінерських полків[4]), куди приймали й колишніх запорожців. Та ці полки не здобули собі популярности серед українського населення. Тоді одному з колишніх запорозьких старшин, Сидорові Білому, доручено формувати чисто козацький відділ. І так у 1784 р. сформовано окреме військо з запорожців під назвою: „Бужське Козацьке Військо". Військо це наділено землями між річкою Богом (інакше Бугом) і Дністром. Від 1791 р. назву цю змінено на „Військо вірних чорноморських козаків", а в 1792 р. ці чорноморські козаки переселилися над ріку Кубань й тут заснували свій осередок, місто Катеринодар. З того часу походить назва та початок кубанських козаків або кубанців. До чорноморців пристали і запорожці, що в часі турецької війни 1806—1807 р.р. перейшли були на царський бік і дістали назву „Буджацьке або Усть-Дунайське Козацьке Військо."

В 1828 р. кошовий отаман Задунайської Січі Осип Гладкий з невеликою частиною козаків передався цареві. З цих запорожців створено т. зв. „Азівське військо", яке одержало землю для свого поселення понад північними берегами Азівського моря, між Бердянськом і Маріюполем.

Та недовго воно проіснувало, бо 1865 р. його скасовано, а козаків перевели також на Кубань.

Це в загальному такі подробиці про місцевості й дати, коли та де перебували запоріжці після першого зруйнування Січі, 1709 р. і другого 1775 р.

Бодай досі ніхто з наших істориків не згадував про побут запорожців десь поза Европою. Та російський журнал „Історический Вестник" за 1897 р. в статті „Заокеанская Русь" Е. Н. Матросова подає дуже цікавий матеріял про запорожців в Америці. З тієї статті довідуємось, що запорожці були не лише славним воятством, але й відважними північно-американського суходолу, а саме його західної смуги. Автор тієї статті, що скривався під псевдонімом Е. Н. Матросов, в дійсности граф Лелива, уродженець України, в 1896 р. перебував в Америці, в стейті Пенсилвенія. Він подає на ст. 85-тій таке: „Відкриття Північно-Американського суходолу з західнього його боку було, як видно, випадкове. Одно з суден експедиції Берінга, під командою капітана Чірікова, відокремившись від решти інших, попрямувало на схід і відкрило якісь, правдоподібно американські, острови. Пізніше відважні запорозькі козаки, після розгрому їх Січі Катериною II., в значній кількості переселилися в гирло Амуру і на своїх чайках нераз запускались далеко по Великому Океані й часто приставали до тих чи інших островів та на побережжя суходолу. Таким чином відкриття і дослідження північно-західного американського суходолу було безперечно ділом української[5]) „вольниці". Уже по її слідах прямували російські промисловці, бо відкриття капітаном Чіріковим островів, правдоподібно Алеутських, не мало ніяких наслідків та до цінні (1896 р.) невисвітлене. Бо й раніше від Колюмба деякі норвезькі й данські мореплавці досягали східних берегів Північної Америки і це на 500 літ до того дня, коли відплив він із порту Палоса в Еспанії, висаджувалися вже на цілинні землі Нового Світу. Але їх припадкові без наслідків відкриття, та як, і вислід капітана Чірікова, не мали ніякого значіння. Подібно як Америку відкрив безперечно Христофор Колюмб, так і прокладення шляху від східних берегів Азії до західніх Північної Америки, це діло лише української „вольниці". Слідом за нею посунули масово на Алеутські острови російські промисловці для вимини футер." Запорожці осіли на півострові Алясці, де їх нащадки в 1896 р. творили ще значну українську громаду.

(Кінець буде.)

[1]) Січ була тоді над річкою Чортомликом, основана там ще 1652 р. Перша Запорізька Січ була на острові Хортиці. Друга — на острові Базавлик, а по деяким часі перенесено її на остріф Томаківку; за часів гетьмана Богдана Хмельницького була вона в околицях сучасного міста Никополя. Тоді ця місцевість називалась Микитин Ріг (Катеринославської губ. і того ж повіту). Всі ці вище згадані місцевості, де перебувала Запорізька Січ, лежать за Дніпровими Порогами.

[2]) Автора праці „Записки о Запорозьких звичаях".

[3]) Некрасівці це донські козаки, що на початку 18-го століття після здавлення повстання отамана Булавина, виселилися до Туреччини. Їх називають некрасівцями від отам. Некрасова, що вивів їх знад Дону.

[4]) Пікінерами — озброєних списами (пікою).

[5]) В тексті „руської".

ВІД ВИДАВНИЦТВА ЕНЦИКЛОПЕДІЇ УКРАЇНОЗНАВСТВА.

Пригадуємо, що реченець одноразової, зниженої передплати Енциклопедії Українознавства, — 18 долярів за цілість, — назначений зразу на 1. жовтня 1949 року і потім продовжений, — **минає 1-го лютого ц. р.** В-во прохає всіх, хто бажає ще вплатити одноразово, поспішитися.

Опісля можна передплачувати Енциклопедію Українознавства, розкладаючи ціну на дві рати по $10.50, або на місячні рати по $2.50.

За всякими інформаціями і в справах передплати прохають звертатися на адресу:

M. SHLEMKEVYCH
347 Grier Avenue
Elizabeth 2, N. J., U. S. A.

АНГЛІЯ ГОТОВА ПІДПИСАТИ ВІЙСЬКОВИЙ ДОГОВІР З ВІСЬМОМА НАЦІЯМИ

Вашінґтон. — Великобританія згодилася підписати двобічний договір зі Злученими Державами і сьоми іншими країнами для постачання зброї на підставі Північно-Атлантійського Пакту. Після заяви Великобританії не буде вже перешкод до підписання двобічного пакту між усіми вісьмома країнами.

„Ост" і Конго

(Докінчення зі стор. 2-гої)

москитів і ті самі отруйні стріли диких з-за кожного куща (у нас з-за кожного криптоніма). Різниця хіба та, що коли Стенлі на своє відкриття погрібував десятки тисяч фунтів стерлінгів, він їх від своїх земляків дістав, а у нас на писання ріки-роману не дістанеш ані „ломаного цента", як це нам недавно, можливо у тисячний, ще раз підтвердив один наш земляк, що важить 300 фунтів і „вартує" кілька десятків тисяч долярів, яких він, до речі, зовсім не знає де діти.

І при тому, як і кому сказати, що від писання деяких ріки-романів, залежить відкриття багатьох Америк нашого українського буття на цій планеті. Хто в таке повірить?

Але все таки, друзі, терпіння. Купер'янова мудрість каже, що якось то буде. Все таки живемо ми у великому просторі і великому часі і все таки сила нашого духа не така вже надто марна, коли і вона снажиться збагнути та усвідомити бодай якусь частину всього того, що біля нас довкруги діється. Хай ми недотепи. Хай ми бідні. Хай перешкоджаємо один одному жити у просторі між Канадою, Европою, Австралією і Аргентиною, однак ми все таки щось робимо і щось зробимо для тієї самої справи, за яку нас женуть. І я не боюся сьогодня сказати — з якою неймовірною жадобою будуть колись ловити кожне наше, написане з кривавим трудом, слово. Маєте рацію, колего Шерех: „все мине, а це мусить бути". І це буде. І за це нам колись скажуть спасибі.

А сьогодня лише труд, лише самозаперечення, лише хорі печінки. Але за порадою до кулі, можливо, не підемо. Будемо шукати засобів коштом своїх запроданих жінок і дітей, а наші ріки-романи таки відкриті бути мусять. І то до кінця.

Вам відданий, **Улас Самчук.**

СТАВАЙТЕ ЧЛЕНАМИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМСАМИМ І СПІВВЛАСНИКАМИ 11-ЦЯТИ МІЛЬЙОНОВОГО МАЙНА ОРГАНІЗАЦІЇ

ГОЛОД І ХАОС В КОМУНІСТИЧНОМУ КИТАЮ.

Вейн Ричардсон, кореспондент Асошієйтед Прес, подорожуючи на американському пароплаві між Китаєм і Японією, довідався з добре поінформованих джерел, що в захопленому комуністами Північному Китаю тепер загрозливо поширюється голод, а з ним і загальний хаос, що його комуністи вважають своїм найбільшим ворогом.

Читайте українські книжки та часописи, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

БЕТЛЕГЕМ, ПА.

На рятування скитальців.

Дня 25. грудня відсвятковано в нашій громаді „Святого Миколая", а пописались найкраще малі діти, що своїми піснями та деклямаціями зворушили глибоко присутніх. А треба знати, що між дітьми є такі, що їх родичі вже родились в Америці. Тепер вони вже вміють не тільки співати українські пісні, але й по українськи читати і писати, що треба завдячувати помирибулому дяко-учителеві п. Гнатові Балазюкові. Найбільш зворушила сцена була, як учитель читав листа, в якому сказано, що ті малі діти жертвують $10 своїм братчикам і сестричкам на скитальщині, що остали круглими сиротами. Про це заговорив ще о. Цегельський і попросив зложити жертви. Жертвували: Обєднаний Комітет $13, Школярі $10, Н. Кмита $5, а по $1: о. Цегельський, М Брус, А. Мудрига, М. Каспряк, Й. Ганусич, п-ні Ганусич, В. Заблоцький, А. Данилюк, А. Цапко. Разом $55.55. Гроші вислано на призначену ціль.

М. Брус.

ЮТІКА, Н. Й.

Комітет зразком для других.

До найактивніших наших громад, коли мова про допомогу скитальцям, належить маленька Ютіка в стейті Ню Йорк. Ось остання збіркова листа, що її перевів Ютіцький Комітет серед давніх і новоприїзжих українських іміґрантів, що їх той же Комітет спровадив до Америки: Василь Ґнений $20; Гарри Вусик $10; Михайло Дмитрів $25; Іван Яковенко $12; Теодор Боґдан $25; Олександер Коваль $10; Василь Кошман $20; Василь Пронів $25; Катерина Кривунь $5; Іван Ґорайський $20; Микола Худий $25. — Разом $197, зібраних при одній нагоді та пересланих до ЗУАДК на його переселенчу акцію.

ШІКАҐО, ІЛЛ.

Допоможемо Українській Національній Раді!

В неділю, дня 15 січня відбулися після обіду в приміщенні української церкви ім. Св. Володимира Великого збори українського громадянства. На зборах проф. Григорій Колодій відчитав прекрасно опрацьований реферат п.з. „До Роковин проголошення Незалежности й Соборности України".

Дбайливо зібрані матеріяли вичерпно й обєктивно насвітлили минулий період визвольних змагань українського народу. Неначе прожектором кинув промовець світло на трагізм тих років, щоб відцього перейти до сучасного ще більш трагічного положення.

По рефераті відбулася дискусія, що доповнила присутнім погляд на наші визвольні змагання в час незабутніх років першої світової війни.

В висліді дискусії присутні рішили не забувати за український народ, що на своїй прадідній землі перебуває в неволі, а щоб праця допомоги воюючій Україні мала організований хаарктер, рішено більшістю голосів покликати до життя Товариство Допомоги Українській Визвольній Боротьбі (Прихильників Української Національної Ради).

Управу Товариства вибрано в такому складі: Василь Гришко — голова Т-ва, Володимир Шемердяк — заступник голови й референт преси та пропаганди Т-ва, А. Усенко — секретар, інж. Юрій Артюшенко — організаційний референт і А. Дидик — референт фінансів і скарбник.

Товариство Допомоги Українській Визвольній Боротьбі (Прихильників Української Національної Ради) обєднуватиме в творчій праці довкруги себе всі ті установи та організації, а теж окремих членів, що вважають своїм обовязком морально й матеріяльно попирати працю Української Національної Ради й щодоцього тісно співпрацюватиме з Українським Конгресовим Комітетом Америки. Товариство має понадпартійний характер, мобілізує всіх українців, незалежно від віроісповідної приналежности та територіяльного походження.

В програмі праці Товариства, що її до подробиць обговорено на першому засіданні Управи Товариства, є інформувати американсько - український загал про працю УНРади. Справа ця рівно важна для всього народу, як і для окремих його частин на еміґрації. Відомо ж усім, яку ролю віддограла жидівська еміґрація в Америці супроти держави Ізраїля. Подібними дорогами йде польська іміґраційна спільнота, вправді менше успішними чим жидівська. Вже в найблизчих тижнях відбудеться загально-громадське віче, на якому, крім членів Управи виступатимуть промовці з рядів обох еміґрацій, давно і новоприбулої.

В. Ш.

АЛТУНА, ПА.

Свят-вечірна діточа ідилля на українській сцені.

Від ряду літ не бачила й не переживала невелика алтунська громада такого великого підйому духа та не опускала салі з таким святочним різдвяним настроєм, як цього року памятного дня 1 січня 1950 р.

Це наші діти як також й старші аматори відограли вдатно Свят-вечірню виставку п. н.: „В тінях Різдвяної ночі".

Вправді режисерка п. Ґеня Патроник натрудилася чимало над вивченням дітей тієї виставки, то однак її жертвенна праця увінчалася гарним успіхом, чого доказом були рясні оплески кожної сценічної картини зі сторони глядачів, як також кінцеві річеві завваги відносно відіграної виставки, що їх висловив місцевий священик.

Сам мотив чи провідна думка тієї виставки дуже підходила до теперішніх обставин, де стільки є потребуючих помочі людей, а які часто находять поміч навіть у наших найменших шкільних дітей, як це було у виставці, де мама з дитиною, лишена сама собою журитися (бо муж її пішов на війну) плакала в нетопленій хаті тимбільше, що надходило Різдво, а згадка на традиційний родинний Свят-Вечір ранила її серце.

Та ось нараз найшлася поміч і розрада: Шкільні діти зі своєю учительською приходять до безталанної з колядою та з різдвяними дарунками — і понурий настрій у хаті бідної матері зникає та прибирає святочну шату.

І ще один зворушливий момент тієї виставки: Несподівано вертається чоловік з війни (П. Назарук), та зворушливо оповідає про наш „Старий Край, де „рідні села лежать в згарищах. З тих згарищ підноситься дим горі-горою, неначе німий голос, що кличе пімсти неба".

„Червоніють наші ріки червоним полиском: це від крови нашої".

„Україна, мов безталанна вдовиця, в густій жалобі: Вона плаче - ридає в день і в ночі". „Нема нікого, хтоби її потішив. Її священство запроторене в тюрму...

Однак: Новонароджений Христос воскресить нам нашу Україну. Вже й всякі признаки, що наша славна Україна не буде більше в неволі кайданами скована. Вже почиває віяти весняним леготом свободи"...

Гарна була також кінцева сцена тієї виставки: На тлі гарного Різдвяного вертепу наші діти відспівали ряд українських коляд.

Належиться признання і подяка п. Ґені Патроник, що як дириґентка хору і режисерка зуміла так гарно вивчити дітвору коляд та навчила їх вжитися у свої ролі.

Цю виставку слід поручити і іншим аматорським гуртком наших українських громад в Америці.

Учасник.

ШУКАЮТЬ СВОЇХ РІДНИХ

УВАГА: Зголошуючись на Розшуки до З.У.А.Д.Комітету прохається на початку листа доконче подати під яким числом в розшуках було надруковане прізвище особи, яка вас, чи яку ви шукаєте.

Зголошуючись на розшуки не забувайте вложити вашу жертву на покриття поштових і бюрових видатків та за витрату часу на полагодження вашої справи.

За листами чи адресами від скитальників прохаємо звертатись безпосередньо до ЗУАДКомітету, адресу якого подано при кінці.

ГРУПА ЛИСТИ ДО:

19114 Бедная Франка (мешкає мабуть вДітройт) від Анни Мельник.

19115 Груба Івана (мешкає в Ню Йорку) від Івана Русина.

19116 Куц Катерину, зам. Будник з с. Ігровиця, Тернопіль, від анни Сеник.

19117 Земляка з с. Шишак, Полтава, племінника Олени Коломийцевої від Івана Устименка.

19118Односельчан з с. Жабокруки, Городенка, від Івана Дяків.

19119 Балка Стефана і Анну з Мостів Великих, Жовква, від Білобран Григорія.

19120 Рожицького Павла с. Якова від доньки Словецької Петронелі.

19121 Іванців Анну від сестрінка Дмитрів Володимира.

19122 Лилик Миколу, Данилів Ілька і Сікора Параску всіх з с. Кадобна від Іванів Марти.

19123 Шумило Юрка і Василя з с. Чорна, Лісько, від Михайла Шумила.

19124 Гайдук Михайла і Юстину від Гаврилюк Анастазії.

19125 Вадима Лесича з Ню Йорку від А. Дублянського.

19126 альченко Петра і Ілька з с. Червона Балка, Кигичів від ММиколи Павловича Мальченка.

19127 Жмутка Андрія з с. Замшани, Брест Литовський, від Миколи Жлукти.

19128 Казюк Федора с. Івана і Павліни з с. Майдан Середний, Надвірна, від Івана Казюка.

19129 Шакудько з с. Чорторий, Глухів, який мешкає в Каліфорнії від Хотци Афанасія.

19130 Мутшал Ольгу, зам. Ґізбрехт, або Тізін з с. Ісламтерек від Шури Мастеров.

19131 Рідних і знайомих від Кусий Василя з львівського пов. і Кусий Розалії з Долинських з с. Свариче, Калуш.

Голоситись на адресу
UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, Inc.
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

В „Свободі" з 17. січня 1950, в списі відділів, що мають менше ніж 45 членів, було подано, що відділ 216 має 22 члени, а повинно бути 34.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Загальні збори Тов. Свобода, від. 194, відбудуться в суботу, 28. січня, в годині 6. ввечір, під ч. 423 E. 9th St. На порядку нарад буде: 1) Вибір уряду Тов. на біжучий рік. 2) Вибір делеґатів і їх заступників на конвенцію УНС. 3) Організаційні справи Тов. З огляду на важність справ просимо всіх членів прийти чисельно на ці збори. Одночасно подаємо до відома, що членські внески треба вплачувати до 25-го кожного місяця до фін. секр. Тов. На будуче не будемо ходити по домах членів за вкладками, зогляду на витрату часу. Тому взиваємо придержуватись цього речинця і точно вплачувати вкладки. Хто із членів не вплатить вкладок буде суспендований. — За управу: Я. Салдан, предсідник.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 21. січня 1950 року померла

ПАРАНЯ ЮРЧИШИН,

членниця Тов. ім. Івана Франка, від. 334 У. Н. Союзу в Клівленд, Огайо.

Покійна походила з села Вольчинець, пов. Станиславів. Була тихої вдачі і щиро жертвувала на народні цілі. Полишила в смутку мужа Василя, сина Михайла, дочки Марію, Галину і Катерину, невістку, зятів і внуків.

Похорон відбувся 23. січня з прав. церкви на Брулин Гайтс цвинтар. — В. Й П.!

С. Морозович, секр.

Дня 14. січня 1950 року помер у 54. році життя

ІВАН ПРИСТУПА,

член від. 253 У. Н. Союзу в Лудлов, Масс.

Покійний походив із села Корчмин, пов. Рава Руська, Західна Україна. До Союзу вступив в році 1923 до відділу 253, котрий сам зорганізував. Був першим предсідником відділу, довгі роки секретарем і делеґатом на конвенції УНС. Був доброї вдачі і любив працювати на народнім і церковнім полі. Полишив у смутку жену Єву, 4 дітей: Михайла, Параску, Єлисавиту і Йосифа, невістку Марію і зятя Івана, та трьох внуків; всі є членами УНС.

Похорон відбувся 17. січня з похоронного заведення до укр. катол. церкви св. Петра й Павла і на цвинтар St. Oloysius, Indian Orchard, Mass., при великім здвизі народу і членів. — В. Й. П.!

Д. Харко, секр.

ПОШУКУВАННЯ

ІВАН КАЛИНОВИЧ шукає **ВАСИЛЯ СУРАНОВИЧА** (мешкав у Дітройт) і **АНДРІЯ СУРАНОВИЧА** (в майнах Вест Вірджінії), з села Головицько-Пшенець. Хто знає про них зволить повідомити на адресу:

600 HIGH ST., NEWARK, N. J.

ПОШУКУЮ своїх знайомих, котрі разом перебували в Німеччині у Reginsburg під американською зоною, виїхали до Америки у Липні 1949 року, десь виїхали до Santa Paula, California, **АНДРІЙ ВЛАСЕНКО і ВАСИЛЬ САЛИЙ.** Прошу відписати на таку адресу:

TETIANA YAROSZ
c/o John Drabych
16 John St., Little Falls, N. Y.

Справлення адреси.

ЗМІНА АДРЕСИ.
W. GADZUK
249 First Avenue,
New York 3, N. Y.

NEW ADDRESS:
WILLIAM GADZUK
2421 Second Avenue,
New York, N. Y.

Дрібні Оголошення

Професійні Оголошення

ТАРЗАН, ч. 2266. Зі придумує помсту.

Господар джунглів поспішив назад тунелем дерев...

...і наступного ранку віднайшов свого приятеля Молата й цілий малпячий рід.

Після щасливої зустрічі Молат і його дві малпи радо слідкували за провідником в його рятунковій місії...

...а міжтим д-р Зі без відома Тарзана придумував пімсту за смерть звірюки-гиени.